

ASIA DE SUD-EST

În prezent, UE strânge legăturile cu țările din Asia de Sud-Est și promovează integrarea regională cu Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN). UE este un actor economic puternic în Asia de Sud-Est și un important donator de ajutor pentru dezvoltare, sprijinind consolidarea instituțiilor, democrația, buna guvernare și drepturile omului.

Această fișă descrie regiunea Asiei de Sud-Est. A se vedea, de asemenea, fișele descriptive privind Asia de Sud ([5.6.7](#)) și Asia de Est ([5.6.8](#)).

TEMEIUL JURIDIC

- Titlul V (acțiunea externă a UE) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE);
- articolele 206 și 207 (comerțul) și 216-219 (acordurile internaționale) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE);
- acordurile de parteneriat și cooperare (relațiile bilaterale).

ASIA DE SUD-EST

A. Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN)

Primul summit al ASEAN, care a avut loc în februarie 1976, la Bali, a reunit Indonezia, Malaysia, Filipine, Singapore și Thailanda, precum și Brunei Darussalam, Vietnam, Laos, Cambodgia și Myanmar. ASEAN duce o politică strictă de neamestec în afacerile interne ale membrilor săi. Cea de a 35-a reuniune la nivel înalt a ASEAN a avut loc la Bangkok, Thailanda, în noiembrie 2019. Discuțiile s-au axat pe comerț, conectivitate și Marea Chinei de Sud. Au fost convenite condiții pentru un acord de liber schimb, Parteneriatul economic regional cuprinzător (RCEP), dar India a decis să se retragă din acord din cauza preocupărilor legate de economia sa națională. Acordul RCEP dintre UE și ASEAN, care urmează să fie semnat în 2020, ar deveni cel mai mare acord de liber schimb pe plan mondial.

UE are interesul strategic de a dezvolta integrarea regională a Asiei și urmărește încheierea de acorduri de parteneriat și cooperare cu fiecare dintre statele membre ale ASEAN. UE este al doilea partener comercial al ASEAN în ordinea importanței, având o pondere de 13 % din totalul comerțului extern al acesteia. ASEAN este cel de al treilea partener al UE din afara Europei (după SUA și China). În 2018, valoarea comerțului bilateral dintre UE și ASEAN a fost de 237 de miliarde EUR, iar în 2017, UE

a rămas cea mai mare sursă externă de fluxuri de investiții străine directe (ISD) către ASEAN, când acestea s-au ridicat la 27 de miliarde EUR.

B. Reuniunea Asia-Europa (ASEM) și Reuniunea parteneriatului parlamentar Asia-Europa (ASEP)

Cea de a 12-a reuniune Asia-Europa (ASEM), care a avut loc la Bruxelles în octombrie 2018, a urmărit consolidarea cooperării economice și a dialogului politic, precum și promovarea legăturilor interpersonale între UE și Asia.

Între timp, a avut loc cea de a 10-a reuniune a parteneriatului parlamentar Asia-Europa (ASEP), la Bruxelles, în septembrie 2018, partenerii subliniind necesitatea unor acțiuni concrete și rapide în ceea ce privește schimbările climatice, cooperarea în domeniul securității, relațiile comerciale și drepturile omului. Retragerea SUA din Acordul de la Paris evidențiază importanța relațiilor dintre Asia și Europa și a multilateralismului pentru o ordine mondială bazată pe reguli, care impune o mai mare transparență a metodelor de lucru.

C. Indonezia

Indonezia, țară membră a G20, a treia democrație din lume ca populație și cea mai mare țară cu populație majoritar musulmană, este un partener tot mai important pentru UE.

Pentru prima dată, la 17 aprilie 2019, au fost organizate simultan alegeri prezidențiale și parlamentare. Președintele Joko Widodo a fost reales și și-a început oficial cel de al doilea și ultim mandat în octombrie 2019.

Economia indoneziană este sprijinită de un puternic sector privat. Se preconizează că PIB-ul Indoneziei va crește anual cu aproximativ 5 % pe parcursul întregii perioade 2018-2022. Cooperarea UE-Indonezia se bazează pe Acordul de parteneriat și cooperare din 2014. Cea de a șasea rundă de negocieri privind un acord de liber schimb cuprinzător între UE și Indonezia, desfășurată în octombrie 2018, a continuat într-o serie de domenii, în special comerțul cu mărfuri, serviciile, investițiile și regulile de origine.

UE este al patrulea partener comercial al Indoneziei ca importanță, cu o valoare totală a schimburilor comerciale de peste 27 de miliarde EUR în 2018. În 2017, investițiile UE în Indonezia erau de 33,1 miliarde EUR.

Al optulea dialog UE-Indonezia privind drepturile omului a avut loc la 8 noiembrie 2019, la Bruxelles. UE a subliniat importanța abolirii pedepsei cu moartea și și-a exprimat îngrijorarea cu privire la noul cod penal al Indoneziei, care trebuie să respecte standardele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Cel de al patrulea dialog UE-Indonezia privind securitatea și cel de al patrulea dialog politic au avut loc la 12 noiembrie 2019 la Bruxelles. Indonezia se confruntă cu amenințări teroriste, iar ministrul indonezian pentru afaceri politice, juridice și de securitate a fost înjunghiat la 10 octombrie 2019 de militanții grupului Jamaah Ansharut Daulah (JAD), un grup militant afiliat la Statul Islamic care în trecut a efectuat atentate sinucigașe cu bombă.

D. Myanmar/Birmania

UE a fost un partener activ în procesul de tranziție democratică a Myanmarului și în primele rînduri ale dialogului reînnoit al comunității internaționale cu această țară atunci când a început să restabilească democrația și să se deschidă către lume. Nu există niciun acord-cadru oficial din cauza deceniilor de izolare și sancțiuni internaționale. În 2016, Consiliul a aprobat o strategie privind relațiile cu Myanmar.

După alegerile din 2015, observate de către UE cu participarea Parlamentului European, reformele democratice au înregistrat progrese. Aung San Suu Kyi a preluat funcțiile de consilier de stat, de ministru al afacerilor externe și de ministru al Președinției, fapt care îi conferă acesteia puteri executive reale. Constituția din Myanmar, redactată de către guvernul militar în 2008, limitează acțiunile noului guvern. Myanmar este încă implicată într-un război civil, care a început în 1948. În octombrie 2015, a fost convenit un acord de încetare a focului, dar o serie de grupări etnice insurgente nu l-au semnat.

UE este un partener economic major și un important donator de ajutor pentru dezvoltare, promovând democrația și întărirea instituțiilor și alocând 688 de milioane EUR pentru perioada 2014-2020. În 2018, valoarea totală a comerțului cu mărfuri dintre UE și Myanmar s-a ridicat la 2,9 miliarde EUR.

Există probleme majore privind drepturile omului, printre care se numără, în primul rînd, persecuția împotriva populației Rohingya din statul Rakhine. Începând cu august 2017, peste 700 000 de refugiați Rohingya au fugit în Bangladesh pentru a scăpa de persecuțiile din Myanmar. Myanmar se confruntă, de asemenea, cu o intensificare a naționalismului budist și cu o escaladare a tensiunilor intercomunitare.

În august 2019, mii de refugiați au respins încercările Bangladeshului, ale Myanmarului și ale ONU de a îi repatria din motive de securitate. La 11 noiembrie 2019, Gambia a intentat o acțiune la Curtea Internațională de Justiție (CIJ) împotriva Myanmarului, pe baza Convenției ONU privind genocidul. În plus, procurorul Curții Penale Internaționale a solicitat o anchetă privind crimele împotriva populației Rohingya.

E. Filipine

În mai 2016, Rodrigo Duterte a câștigat alegerile prezidențiale cu 39 % din voturi. Acesta a adoptat măsuri controversate împotriva traficului de droguri, ordinele de „a trage pentru a ucide” ducând la încălcări flagrante ale drepturilor omului. Președintele Duterte a modificat politica externă a Filipinelor, încheind o nouă alianță cu Rusia și China, în ciuda controversei legate de Marea Chinei de Sud. La 23 mai 2017, el a declarat legea marțială în regiunea Mindanao până la sfârșitul lui 2019, îndeosebi din cauza prezenței unor așa-numiți militanți ai Statului Islamic (SI) în orașul cu populație majoritar musulmană Marawi și în alte orașe. IS și-a asumat responsabilitatea pentru atacurile care au avut loc în septembrie 2019 în sudul Filipinelor.

Parlamentul European a devenit din ce în ce mai preocupat de încălcările drepturilor omului. Cu ocazia celei de a 108-a sesiuni a Conferinței OIM de la Geneva din 10 iunie 2019, UE a reamintit Filipinelor de angajamentul său de a ratifica și de a aplica convențiile internaționale privind drepturile omului și drepturile lucrătorilor, astfel cum se prevede în Acordul SGP+.

În 2011, UE și Filipine au semnat un acord de parteneriat și cooperare (APC), care a intrat în vigoare în martie 2018. UE este un donator important către Filipine, acordându-i 325 de milioane EUR în perioada 2014-2020. Domeniile vizate sunt statul de drept și creșterea economică favorabilă includerii. Valoarea comerțului bilateral cu mărfuri UE-Filipine s-a ridicat la 15,6 miliarde EUR în 2018, UE fiind al patrulea partener comercial al Filipinelor ca importanță. Filipine continuă să beneficieze de sistemul de preferințe comerciale SGP+ al UE. Rezoluția Parlamentului European din 19 aprilie 2018 referitoare la Filipine^[1] reamintește obligațiile care îi revin în temeiul dreptului internațional, al sistemului SGP+ și al APC, recunoscând, în același timp, progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a convențiilor SGP+.

F. Vietnam

Relațiile dintre UE și Vietnam sunt într-un stadiu decisiv, în urma intrării în vigoare în 2016 a acordului de parteneriat și cooperare. Pentru perioada 2014-2020, a fost alocată o sumă totală de 400 de milioane EUR, vizând buna guvernare, energia și schimbările climatice.

La 17 octombrie 2018, Comisia Europeană a prezentat acordurile comerciale și de investiții ale UE care urmează să intre în vigoare în 2020.

Vietnamul continuă să fie un stat comunist cu un singur partid politic, fără libertate politică, chiar dacă reprezintă unul dintre cele mai bune exemple de țară care a reușit în tranziția de la un sistem economic comunist eșuat la o economie de piață deschisă. Vietnamul este una dintre țările cu creșterile cele mai rapide din ASEAN, cu o rată medie de creștere a PIB-ului de circa 6,88 % între 2010 și 2018. Comerțul cu mărfuri între UE și Vietnam a ajuns la aproximativ 50 de miliarde EUR în 2018. În 2017, valoarea stocurilor de investiții străine directe din UE în Vietnam a ajuns la 8,5 miliarde EUR.

UE și Vietnam au organizat cea de a opta rundă a dialogului lor privind drepturile omului la Bruxelles, la 4 martie 2019. Au fost discutate teme precum libertatea de exprimare, pedeapsa cu moartea și securitatea cibernetică.

La 30 iunie 2019, UE și Vietnamul au semnat la Hanoi un acord de liber schimb (ALS) și un acord privind protejarea investițiilor (API). La 17 octombrie 2019, UE și Vietnamul au semnat un acord-cadru de participare pentru a stabili un temei juridic pentru participarea Vietnamului la operațiunile UE de gestionare a crizelor.

G. Thailanda

Parteneriatul UE-Thailandă se întemeiază pe acordul-cadru semnat în 1980. Părțile au încheiat negocierile privind un acord de parteneriat și cooperare în martie 2013, dar acesta a fost suspendat în urma loviturii de stat militare din 2014. La 11 decembrie 2017, Consiliul a adoptat concluzii în vederea restabilirii treptate a dialogului politic. Negocierile privind ALS UE-Thailandă pot fi reluate după instaurarea unui guvern civil, ales în mod democratic. UE este cea de a treia piață de export a Thailande, iar Thailandă este unul dintre principalii parteneri comerciali ai UE în ASEAN. În 2018, valoarea comerțului bilateral a fost de 38 de miliarde EUR. Cea de a 14-a reuniune

[1]JO C 390, 18.11.2019, p. 104.

UE-Thailanda a înalților funcționari a avut loc la Bruxelles, la 16 octombrie 2019, fiind discutate chestiuni legate de comerț, migrație, cooperare, schimbările climatice și drepturile omului.

Thailanda este o monarhie constituțională, dar, începând cu 22 mai 2014, țara a fost condusă de o juntă militară. Armata a suprimat opoziția, impunând legea marțială și au fost semnalate încălcări ale drepturilor omului. Regele Bhumibol Adulyadej a decedat la sfârșitul anului 2016. Regele Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun a fost încoronat în mai 2019, deși era deja pe tron de doi ani.

Partidul pro-militar a câștigat alegerile generale din 24 martie 2019, pe fondul acuzațiilor de manipulare, al informării defectuoase și al inconsecvențelor în ceea ce privește ratele de participare la vot. Prayuth Chan-ocha, fostul lider militar din 2014, a fost numit în funcția de prim-ministru în iunie 2019. Chan-ocha a fost deja prim-ministru în perioada 2014-2019 în cadrul Consiliului Național pentru Pace și Ordine (CNPO). Cu toate că junta a fost desființată oficial în iulie 2019, armata își exercită în continuare influența asupra guvernului.

În februarie 2017, junta a inițiat negocieri de pace cu mișcarea de insurgență din provinciile din sud cu majoritate musulmană. Parlamentul European a adoptat rezoluții privind drepturile omului, lucrătorii migranți și drepturile în domeniul muncii.

H. Cambodgia

Relațiile UE cu Cambodgia datează din perioada acordului de cooperare din 1977. UE este cel mai important donator în această țară, alocând 410 milioane EUR pentru perioada 2014-2020 pentru îmbunătățirea guvernării și a statului de drept, precum și pentru Tribunalul pentru Khmerii Roșii. Anii de război civil au făcut din Cambodgia unul dintre cele mai sărace state din Asia de Sud-Est. În 1993, ca urmare a acordurilor de pace de la Paris din 1991, Cambodgia a adoptat o constituție care a pus bazele unui stat liberal, pluripartit, democratic, care organizează alegeri în mod regulat.

La 26 februarie 2018, Consiliul a adoptat concluzii privind Cambodgia având în vedere evoluțiile politice și deteriorarea continuă a democrației, a respectării drepturilor omului și a statului de drept^[2].

Prim-ministrul Hun Sen și partidul său, de guvernământ, Partidul Poporului din Cambodgia, au câștigat alegerile generale la 29 iulie 2018, însă opoziția a susținut că procesul electoral nu a fost nici liber, nici echitabil.

Liderul opoziției, Kem Sokha, a fost arestat în septembrie 2017. În aceeași lună, Parlamentul European a adoptat o rezoluție^[3] prin care solicită guvernului cambodgian să pună capăt urmării penale motivate politic împotriva dlui Sokha. La 9 noiembrie 2019, Cambodgia a suspendat arestul la domiciliu al lui Kem Sokha. UE a salutat acest lucru, deși Sokha rămâne sub supraveghere judiciară și nu are voie să se implice în niciun fel de activitate politică.

Sam Rainsy, președintele fostului partid principal de opoziție – Partidul Salvării Naționale din Cambodgia (CNRP) – a fost împiedicat să efectueze un zbor din Franța

[2]<https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2018/02/26/cambodia-council-adopts-conclusions/pdf>

[3]JO C 337, 20.9.2018, p. 99.

în Thailanda la 7 noiembrie 2019, după ce și-a anunțat intenția de a se întoarce în Cambodgia. El s-a autoexilat în 2015, iar CNRP a fost dizolvat în noiembrie 2017, după ce Partidul Popular Cambodgian (CPP) a încercat să elimine orice opoziție.

Deși creșterea economică anuală a atins 7 % în 2018, economia Cambodgiei este dependentă de ajutorul internațional și de exporturile de confecții și este foarte sensibilă la costurile muncii. În calitate de țară cel mai puțin dezvoltată, Cambodgia beneficiază de regimul „Totul în afară de arme”, în conformitate cu sistemul generalizat de preferințe al UE (SGP). Totuși, UE a trimis o misiune în Cambodgia în iunie 2019 pentru a evalua o potențială retragere temporară a preferințelor comerciale ale Cambodgiei ca răspuns la preocupările privind drepturile omului și drepturile lucrătorilor.

I. Singapore

La 13 februarie 2019, UE și Singapore au ratificat trei acorduri de „nouă generație”: Acordul de parteneriat și cooperare UE-Singapore, Acordul de liber schimb UE-Singapore și Acordul privind protecția investițiilor UE-Singapore. ALS cu Singapore a intrat în vigoare la 21 noiembrie 2019. Aceste acorduri sunt menite să stimuleze legăturile politice, economice și comerciale dintre cele două părți și vor reduce în mod semnificativ taxele vamale ale ambelor părți. Barierele tehnice și netarifare în calea comerțului cu bunuri vor fi eliminate într-o gamă largă de sectoare.

UE este al treilea partener comercial al Singapore ca importanță. Comerțul bilateral cu mărfuri dintre UE și Singapore a ajuns la 58 de miliarde EUR în 2018. Singapore este o destinație importantă pentru investițiile europene în Asia, stocurile de investiții străine directe în această țară ridicându-se la 227 de miliarde EUR în 2017.

Partidul Acțiunii Populare conduce tranziția înainte de următoarele alegeri parlamentare, programate pentru 2021. UE și Singapore cooperează foarte strâns în domeniile afacerilor, științei și tehnologiei. UE sprijină activitatea societății civile și a lansat un apel ferm la abolirea pedepsei cu moartea.

J. Brunei Darussalam

Sultanul din Brunei, Hassanal Bolkiah, conduce statul, în timp ce prințul Billah Bolkiah preia tot mai multe responsabilități. Liberalizarea politică este inexistentă. În 2014, Codul penal a fost reformat, încorporând o nouă abordare bazată pe Sharia. În aprilie 2019, a fost promulgat un nou cod penal, care impune noi pedepse, cum ar fi lapidarea persoanelor care întrețin relații homosexuale sau sunt acuzate de adulter și amputarea membrilor pentru furt. Ca urmare a protestelor internaționale, Brunei a prelungit moratoriul asupra pedepsei cu moartea.

UE își îmbunătățește în mod activ relațiile cu Brunei, dar nu a încheiat încă un acord-cadru. Relațiile sunt gestionate în principal prin intermediul ASEAN. În 2017, UE a fost al optulea partener comercial al Bruneiului (cuantumul schimburilor comerciale de mărfuri ridicându-se la 362 de milioane EUR), iar comerțul între UE și Brunei se concentrează mai ales pe sectoarele mașinilor și utilajelor, autovehiculelor și produselor chimice.

K. Laos (Republica Democrată Populară Laos, RDP Laos)

Relațiile UE-Laos se bazează pe Acordul de cooperare din 1997. UE acordă fonduri de peste 500 de milioane EUR pentru perioada 2016-2020, sprijinind al optulea Plan

național de dezvoltare socio-economică a Laosului, care se concentrează pe atingerea unei creșteri economice ridicate, având ca obiectiv global ieșirea din rândul țărilor cel mai puțin dezvoltate până în 2020.

Comisarul pentru dezvoltare, Mimica, a vizitat Laos în septembrie 2019, pentru a consolida relațiile și a discuta subiecte precum nutriția, buna guvernare și asistența comercială.

Laos este un stat cu un singur partid. Partidul Revoluționar Popular din Laos (LPRP), aflat la putere de la sfârșitul războiului civil în 1975, conduce țara cu o mână forte, neexistând nicio opoziție care să-l conteste. Laos își aprofundează relațiile cu China și cu ASEAN, cu scopul de a atrage mai multe investiții. Reformele economice au dus la o creștere economică susținută (peste 7 % începând cu 2014 și 7,3 % în 2018). În ciuda reformelor economice, țara este încă săracă și dependentă de ajutorul internațional. În calitate de țară cel mai puțin dezvoltată, Laosul beneficiază de regimul UE „Totul în afară de arme”.

Cel de al nouălea dialog anual UE-RDP Laos privind drepturile omului și guvernarea a avut loc la Vientiane la 7 martie 2019. UE a acordat o importanță deosebită situației drepturilor omului. Cu ocazia celei de a 108-a sesiuni a Conferinței OIM de la Geneva din 10 iunie 2019, UE a invitat Laosul să abordeze problema exploatarea sexuală a copiilor.

L. Malaysia

UE și Malaysia au încheiat negocierile privind acordul de parteneriat și cooperare în 2015. După șapte runde de negocieri privind acordul de liber schimb UE-Malaysia, negocierile au fost suspendate în aprilie 2012, la cererea Malaysiei. UE este cel de al treilea partener comercial al Malaysiei ca importanță și unul dintre cei mai mari investitori străini: în 2017, stocurile de investiții în această țară au ajuns la 24,5 miliarde EUR. Valoarea totală a comerțului cu mărfuri dintre UE și Malaysia a ajuns la 39,9 miliarde EUR în 2018. Se preconizează că PIB-ul Malaysiei va crește cu 4,7 % în 2019.

La sfârșitul lunii martie 2019, Comisia Europeană a anunțat că utilizarea uleiului de palmier în combustibilii pentru transport ar trebui eliminată treptat în temeiul Directivei privind energia din surse regenerabile, care stabilește un obiectiv sustenabil referitor la bioenergie de 32 %. Atât Indonezia, cât și Malaysia au protestat și au depus plângeri la Organizația Mondială a Comerțului (OMC).

La alegerile generale din mai 2018, coaliția Barisan Nasional din Malaysia, care include Organizația Națională Malaysiană Unită (UNMO), a fost înfrântă pentru prima oară în istorie. Mahathir Mohamad a condus formațiunea de opoziție Alianța pentru Speranță la victorie și l-a înlocuit pe Najib Razak în funcția de prim-ministru. Najib Razak a fost arestat după alegeri și va fi judecat la 3 decembrie 2019 pentru șapte acuzații de corupție și spălare de bani.

În noiembrie 2019, coaliția Barisan Nasional (BN), aflată în opoziție, a câștigat alegerile parțiale pentru circumscripția parlamentară Tanjung Piai în statul Johor. Este a patra oară anul acesta când coaliția de guvernământ Pakatan Harapan (PH) pierde alegeri parțiale.

Parlamentul European a condamnat pedeapsa cu moartea, nerespectarea drepturilor LGBTI și reducerea la tăcere a nemulțumirii populare, precum și absența exprimării pașnice, inclusiv a dezbaterilor publice.

Jorge Soutullo
11/2019

